

Retouradres : Gilbert Cant
Perstraat 88 9120 Haasdonk

België-Belgique
P.B.
9100 SINT-NIKLAAS 1
3/5052

Afgiftekantoor :
9100 Sint-Niklaas 1
P708696

'T GROENE WAASLAND

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift
29ste jaargang - nr 5; november 2009 - nr 162

N A T U U R   E N   M I L I E U

I N   H E T   W A A S L A N D

De bevolking van Antwerpen heeft de plannen voor "De Lange Wapper" als mogelijke oplossing voor het fileleed in en rond hun stad naar de prullenmand verwezen. Begrijpelijk, het megalomaan project oogde misschien wel mooi, maar per slot van rekening zouden de Antwerpenaren opgescheept worden met een snelweg boven hun stad. De Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) heeft de inwoners niet kunnen overtuigen dat hun project de leefbaarheid van Antwerpen niet zou aantasten. Heel de problematiek rond de Oosterweelverbinding legt de vinger nog eens op de wonde: het mobiliteitsprobleem is niet simpelweg op te lossen door meer snelwegen aan te leggen. **Niet boven een stad, maar ook niet in de schaarse open ruimten rond de stad.** De bezwaren tegen het BAM tracé gelden immers niet alleen voor Antwerpenaren, maar voor alle inwoners van ons dichtbevolkt Vlaanderen. **Het alternatief tracé, een meer noordwaarts gelegen tunnel, lijkt dan ook aangewezen.** De dreiging dat de plannen voor het aanleggen van een grote ring rond Antwerpen weer op tafel worden gelegd, is reëel. Want hoe moet het nu verder met de mobiliteit rond Antwerpen?

Een belangrijke les uit het Wapper-verhaal is dat het niet meer lukt om grote infrastructuurwerken door te drukken zonder echte inspraak. Het is belangrijk dat er werk gemaakt wordt van transparante planningsprocedures, die een open debat over verschillende alternatieven mogelijk maken. Erik Grietens stelt in z'n boek **'Vlaanderen in de knoop** - Een uitweg uit de ruimtelijke wanorde' enkele alternatieven voor. Zo kan werk gemaakt worden van een versnelde invoering van de kilometerheffing voor vrachtwagens, welke nu pas voorzien is voor 2013. Het grote voordeel is dat dan ook vrachtwagens uit het buitenland moeten betalen voor het gebruik van ons wegennet. Dat kan resulteren in bijna 10% minder vrachtwagens op de weg. Daarnaast kan de aansluiting van de Liefkenshoektunnel op de E17 geoptimaliseerd worden. Samen met de **verdere ombouw van de vroegere expresweg E34 naar een volwaardige autosnelweg**, kan dat al heel wat

vrachtverkeer van de Antwerpse ring houden. Een verdere uitbouw van het Albertkanaal - met een verhoging van de bruggen - maakt de waterweg aantrekkelijker voor binnenvaart vanuit de haven en voor kustvaart vanuit

Zeebrugge. Het grootste aandeel van de goederen die in de havens van Antwerpen en Zeebrugge binnenkomen, gaat immers naar het Oosten, richting Ruhrgebied, Duitsland en verder. En bovenal kan de Vlaamse regering beslissen dat er geen bijkomende containerterminal komt in de Antwerpse haven. Want dan zal pas écht alles stilstaan.

Laat ons niet uit het oog verliezen dat alle grote infrastructuurwerken die nodig zijn om het verkeer weer vlot te trekken, slechts doekjes tegen het bloeden zijn als de oorzaak van het dreigend verkeersinfarct niet wordt aangepakt; er zijn gewoon teveel auto's en vrachtwagens. **Als het verkeerspark in dezelfde mate blijft groeien als tijdens de voorbije decennia, baten noch extra ringwegen, noch extra viaducten, noch tunnels...**

Openingsuren van het secretariaat van **ABLO**vzw:
ablo.waas@gmail.com of tel 03/777 01 58

Maandag: tussen 14u en 17u
 Dinsdag: tussen 14u en 17u
 woensdag: tussen 14u en 17u
 Donderdag tussen 14u en 17u
 Vrijdag tussen 14u en 17u

Demmenstraat 65, 9100 Sint-Niklaas.

Openingsuren van het secretariaat van **'t groene waasland**:
groene.waasland@gmail.com of 03/775 19 31

Maandag tussen 14u en 18u
 Dinsdag tussen 14u en 18u

Perstraat 88, 9120 Haasdonk.

Beste lezer,

Als er een overschrijvingsformulier van 't groene waasland in dit nummer zit, **gelieve dan** Uw abonnement te hernieuwen door **7 euro** over te schrijven op het rekeningnummer **000-1709871-52** met vermelding, *abonnement 't groene waasland*.

Let op : Het kan zijn dat U dit tijdschrift ontvangt via een andere vereniging en **dat Uw abonnementsgeld geïnd wordt via die vereniging :** (*Ons Streven; vzwDurme; Raaklijn; Ring-comité; Ecotest; JNM; Hortus Ter Saksen; CVN; Wase Imkersbond, ..*)

Indien U vragen heeft kan U steeds telefoneren of een mailtje sturen. Info hierover op de achterkaft. (03/775 19 31 groene.waasland@gmail.com)

OPROEP:

JNM DURMELAND WORDT 25!

De Jeugdbond voor Natuur en Milieu afdeling Durmeland wordt 25 in 2010. En dat wordt gevierd! Omdat een feest geen feest is zonder volk, de volgende oproep: ben jij ooit lid geweest van JNM Durmeland de afgelopen 25 jaar (of zijn voorganger BJN Waasland) of ken jij mensen die dat waren, bezorg ons dan de juiste adresgegevens (naam, adres, mail enz.), zodat we met een heleboel mensen ons jubileum kunnen vieren.

Het feest is gepland in het voorjaar van 2010!

Ben jij een voormalige Durmelandse oude sok of ken je er ? Heb je toevallig nog foto's uit jouw JNM Durmelandse jaren? Alle gegevens zijn welkom bij: **Heleentje De Brauer**, heleentjebrauer@gmail.com

BIOZADEN

Velt-leden kijken er elk jaar weer naar uit: de biologische zadenlijst. Ook dit jaar zit de gedrukte versie van deze online catalogus als bijlage bij het novembernummer van Seizoenen, het ledentijdschrift van Velt. Je vindt meer dan 300 items in de catalogus: van plantgoed tot groentezaden, kruiden en bloemen. Zelfs paddenstoelenbroed ontbreekt niet in het aanbod.

Geïnteresseerd ?

Neem een kijkje op www.biozaden.velt.be
De catalogus staat er online.

Via de lokale afdeling kan je zelfs mest- en hulpstoffen bestellen die in de bioteelt gebruikt worden. Meer info via 037768689 of info.waasland@velt.be

GA VOOR EEN GIFVRIJE TUIN

Tuinieren zonder pesticiden en kunstmest is makkelijker dan je denkt. Het is vooral een kwestie van durven. En je haalt er zoveel uit: Je tuiniert gezond, je spaart het klimaat en bent natuur- en milieuvriendelijk bezig. In onze verstedelijkte streken zijn ecologisch beheerde tuinen veilige havens voor bedreigde soorten.

Velt zoekt tienduizend mensen die aan de campagne willen meewerken door te tuinieren zonder pesticiden en kunstmest. Doe mee door een gratis tuinbordje uit te hangen aan je huisgevel of tuinpoortje. Momenteel :3294 tuinbordjes vormen samen 3.647.939 m² pestidenvrij beheerde tuinen. Dat zijn meer dan 700 voetbalvelden.

Een tuin die bloost van gezondheid. Zo kan je vrijuit smullen van een verse, zelfgekweekte oogst. Het is makkelijker dan je denkt, en een stuk goedkoper. Kies en combineer gewassen op een slimme manier. Speel in op bodemsoort, klimaat en seizoenen. De natuur doet de rest. Je tuin beheren met respect voor milieu en grondwater kan door gebruik te maken van veilige producten. Ben jij een tuinier met lef?

Vraag je gratis bordje aan bij: Marc.temmermans@telenet.be of 03 776 86 89

GEBROM BIJ DE POST

De beslissing van De Post om het aantal bromfietsen terug te schroeven in het voordeel van de ouderwetse fiets zorgde hier en daar voor wat sociale onrust. Werknemers vreesden dat door de demechanisatie de werkdruk zou stijgen. De directie argumenteerde dat de kosten te hoog waren door de hoge brandstofprijzen en het dure onderhoud en dat er teveel ongevallen gebeurden. Wanneer ze ook milieuargumenten aanhalen, vallen ze door de mand. Als werkgever met (veruit) de meeste zwakke weggebruikers in het verkeer heeft De Post nog niks bewezen inzake milieuvriendelijke alternatieven. De schuchtere pogingen met elektrische fietsen werden steevast naar de prullenmand verwezen door het management. De Post test momenteel de 'Free Duck' uit, een elektrisch voertuig dat moet instaan voor een meer ecologisch verantwoorde postbedeling. Het proefproject kadert in het Green Post-initiatief van de overkoepelende Europese postfederatie Post Europ. Vier postlanden (Italië, België, Hongarije en Bulgarije) hebben zich voorgenomen om hun uitstoot drastisch te verminderen tegen 2010. Koerierdiensten in grote Amerikaanse en Europese steden kiezen resoluut voor elektrische bakfietsen. Zo slaagt bijvoorbeeld de Parijse firma "La petite Reine" erin om rendabel en ecologisch te zijn. Benieuwd wanneer onze Wase facteurs wat groener worden.

Op 1-2-3 naar een ecotuin: www.velt.be

Velt
zonder is gezonder
tuin

PHOTOVOLTAÏSCHE PANELEN EEN DUURZAME ENERGIEBRON

Photovoltaïsche zonnepanelen zijn vaak het onderwerp van energiediscussie.

Eenzijds is er de vraag of de hernieuwbare energiebronnen voldoende energie kunnen leveren om aan onze consumptie te voldoen, anderzijds is er de vraag of ze wel zo milieuvriendelijker zijn dan de huidige energiebronnen uit eindige voorraden zoals steenkool, olie, aardgas, uranium enz.

Ten eerste moeten we zowiezo minder energie verbruiken, ten tweede moeten we onze afhankelijkheid van olie, aardgas en uranium drastisch verminderen en ten derde moeten we schone technologieën ontwikkelen.

Hieronder volgt een korte samenvatting waarom PV's een deel van de oplossing kunnen zijn. PV's maken gebruik van het zonlicht om energie te produceren. De zon levert voldoende energie om in onze energiebehoefte te voorzien maar deze energie kunnen we niet allemaal opvangen. De huidige zonnecellen hebben een rendement van ongeveer 6 tot 16 %.

Belangrijk om weten is dat zonnepanelen op licht werken, zonnig weer is dus geen vereiste. Om de milieubelasting van zonnepanelen te bepalen moeten we oa. de energierugverdiertijd (energypaybacktime: EPB) kennen. Dit is de tijd die de PV's nodig hebben om de energie op te wekken die nodig was gedurende de hele

levenscyclus van de PV's. Hierbij rekenen we het winnen van de grondstoffen, de productie, het vervoer, de installatie, het onderhoud, de afbraak en de recycling. Enkel bij hernieuwbare energiesystemen kan de energie nodig bij productie volledig worden terugverdiend. Wanneer ze dus voldoende energie opwekken kunnen ze een positieve energierugverdiertijd hebben. De hoeveelheid energie die nodig is bij productie is uiteraard afhankelijk van het type PV. Op dit moment ligt de EPB tussen de 3 en de 5 jaar terwijl de levensduur van een zonnepaneel momenteel 20 tot 30 jaar is. Het verbruik van een doorsnee gezin in Vlaanderen wordt op 3.500 kWh per jaar gerekend en een installatie van 1m² levert ongeveer 100kWh per jaar op. Een doorsnee gezin heeft dus 35 m² aan zonnepanelen nodig om zichzelf in energie te voorzien.

Dit is allemaal heel positief, toch hangt het milieuvriendelijke karakter van zonnepanelen niet alleen af van de EPB maar ook van de **gebruikte stoffen bij het produceren**. Dit is voor biologische tuiniers zeker heel belangrijk. Voor het maken van zonnepanelen worden helaas giftige stoffen gebruikt zoals arseen, zoutzuur, arsine, fosfine, telluurverbindingen, zwavelzuur en salpeterzuur. waterstofperoxide. Deze producten worden echter ook gebruikt bij de productie van alle elektronica die we zonder er bij na te denken dagelijks gebruiken. Ook is de vervuiling nog steeds minder dan de vervuiling door de conventionele energiebronnen. Zonnepanelen kunnen dus een goede oplossing zijn, zeker op plaatsen waar het elektriciteitsnet niet aanwezig is. Maar 'minder vervuilend dan' is niet voldoende. Wereldwijd moet er dus gezocht worden naar schone technologie en niet alleen voor zonnepanelen maar voor alle producten die we gebruiken.

Sarah Hofman

*Links: Photovoltaïsche zonnepanelen
Rechts: zonneboiler*

HERINRICHTING VAN DORP SINT-GILLIS-WAAS KOST AAN DE LIJN MINSTENS 22.000 EURO PER JAAR EXTRA !

In Sint-Gillis-Waas is de **hoofdhaltte voor de bus** verplaatst van het **centraal gelegen kerkplein** naar de nieuwe inrit en parking van de supermarkt Colruyt, naast de site Sint-Helena. Deze ingreep ging gepaard met de heraanleg van de Kronenhoek en Kerkstraat, deels als zone 30. Is de hoofdbushalte en de hoofdstraat ontworpen door iemand die de bus zelf nooit gebruikt en nooit te maken heeft met kinderfietsen ??

Het smalle stukje aan de Kronenhoekstraat is uitgerust met verkeerslichten, fietspaden en zone 30, want in de omgeving van een basisschool. Het is alsof de ontwerpers wat attributen uit een verkeerswinkel bijeen hebben gelegd, mogelijks op vraag van het beleid. Zo komt men niet tot een goed ontwerp. Senior-deskundigen herinneren zich dat de principes van zone 30 al 25 jaar geleden werden verspreid. Grondregel is ondermeer: gemengd verkeer en positieve 'werking van de ruimte'. Dat laatste kan bereikt worden met een rijbaantje van 4,5 m breedte, waar auto's net kunnen kruisen, maar langzaam. Wanneer de bus langs komt zal één van beide voertuigen even tot stilstand moet komen om te kruisen. **Traag rijden en tot stilstand komen, zijn de sleutels van veiliger verkeer en leefbaarheid.** Het kan dan gewoon bijna niet slecht aflopen. Fietspaden zijn overbodig binnen dit concept. Trouwens, de huidige fietspaden zijn helaas overrijdbaar, wat op tijd en stond ook wel gebeurt. Leuk is ook dat de voetpaden toch rui-

mer kunnen opgevat worden wat mooi uitkomt om nog meer te voet te gaan. En er blijft ruimte voor 'objecten', zoals gestalde fiets, verlichting en vuilniszak, die hoe dan ook het voetpad nog smaller maken. **Kijk maar eens welke objecten er nu te zien zij op het te smalle voetpad.**

De lijnbus moet nu niet meer blokje rond rijden aan de kerk en dat is pure winst, ook al rijdt hij 'maar' aan 30 km per uur. Maar nu moet elk rit tussen Sint-Niklaas en De Klinge/Meerdonk of omgekeerd 600 meter omrijden via de nieuwe hoofdhaltte Sint-Helena. Op jaarbasis gaat het om circa 18.530 ritten enkel en alleen op lijnen 21 tot 28. **Elke keer deze omwegmaken, kost De Lijn jaarlijks opnieuw ruim 22.000 EURO**, want een lijnbus kost circa € 2 per km. Vreemd dat de vertegenwoordigers van DE LIJN het met het gemeentebestuur hierover eens waren en dus deze extra kosten hebben geaccepteerd!

Bovendien is elke busklant nu circa **3 minuten langer onderweg**, wat de aansluitingen met de trein in Sint-Niklaas bemoeilijkt. Dit door de omweg via Sint-Helena maar ook door de grote verliestijd aan de nieuwe verkeerslichten. Die verkeerslichten hebben per cyclus van 100 seconden slechts 28 seconden groentijd. Dat laatste tijdverlies moet dringend worden beperkt door de verkeerslichten uit te rusten met **sensoren, die door de lijnbussen automatisch op groen kunnen worden gezet.**

De zwakke weggebruiker en zijn noden behoren duidelijk nog altijd niet tot het denkpatroon van ontwerpers en opdrachtgevers.

ABLLOvzw

FOTO'S
VROEGER
EN NU

1914 - 1918

2009

Het dorpsplein
te Haasdonk:
Is Commentaar
nodig?

VEILIG FIETSPAD GEVRAAGD AAN DE N47 ZELE- GREMBERGEN

Collega's van verongelukte verpleegster voeren actie!

'Toen verpleegster Kristel De Wilde (30) uit Zele op 12 augustus naar haar werk bij het Beroerteteam in het AZ Sint-Blasius in Dendermonde fietste, werd zij op de Zeelsebaan aangereden door een dronken chauffeur. Die keek niet naar zijn slachtoffer om en reed gewoon voort. De jonge vrouw overleed ter plaatse aan haar verwondingen. Het was het zoveelste zwaar ongeval op rij op de Zeelsebaan. Iedereen leefde mee met deze moeder van een dochtertje van acht maanden. Bij haar begrafenis was de Kouterkerk in Zele te klein.' Dit schreef Jean-Pierre De Lamper in het Nieuwsblad van 21 oktober 2009.

De dodelijk gevaarlijke situatie voor fietsers langsheen de 'Zeelse Baan' (de N47) is een oud zeer dat al vele jaren wordt aangeklaagd. Kristel is dood gereden vlakbij het beeld Ros Beiaard op grondgebied Grembergen (Dendermonde). Maar komend van Zele is het al gevaarlijk fietsen vanaf een eind voorbij de rotonde omgeving Keltenlaan *Zie foto onder*. Op deze plek gaat het afgescheiden fietspad over in een strook waar de dagelijks voorbijfiet-sende scholieren enkel door de witte verf worden beschermd...

Langs dit traject merkte ik in de loop van jaren

al verschillende kruisjes op, ter herinnering aan de doden van de N47. Aan het houten kruisje omgeving restaurant Sint Antonius van de in 2008 verongelukte jongeman Denny staan bloemen. *Zie foto op volgende pagina.*

Enkel ter hoogte van de Dijkstraat tegenover Sint Antonius kan over een korte afstand de verharde Scheldedijk worden gevolgd. Tot de fietser weer naar de N47 wordt geleid. *Zie foto rechtsonder.*

Even verderop is Kristel De Wilde verongelukt.

'Wij willen niet dat de dood van Kristel voor niets is geweest', zegt An Vercauteren van het AZ Sint-Blasius. 'Er moet dringend iets veranderen.' lees ik in hetzelfde artikel. **Ondertussen is op initiatief van de collega's van de verongelukte verpleegster een uitgebreide actie opgestart met een petitie. Hierop volgde de steun van allerlei verenigingen en politici.**

De uiteindelijke hoop van de actievoerders is dat er een degelijk en veilig fietspad langsheen het hele traject komt. Actievoerster An Vercauteren: *'Het is onze vraag om een dubbel fietspad te voorzien aan de Grembergse kant van de N47. Dan hoeft niemand, behalve aan de rotondes, de N47 nog over te steken.'* Maar dit zal naar verluidt niet op korte termijn worden gerealiseerd.

Positief element is het engagement van de overheidsdienst Waterwegen en Zeekanaal die (in opdracht van Minister Crevits) momenteel aan een bouwaanvraag werkt (of terwijl je dit leest wellicht al heeft ingediend) om de dijkverharding over een afstand van ongeveer 700 m door te trekken. Hierdoor zal fietsen tot aan het kruispunt met de Klein Zandstraat (Grembergen) aanzienlijk veiliger worden. Verderop kunnen de fietsers de Scheldedijkstraat volgen richting Dendermonde-centrum. Dit betekent een gedeeltelijke verbetering voor de fietsers vanuit Zele maar minder voor wie vanuit de andere richting komt. Er is dus nood aan een volwaardige oplossing.

Vanuit de lokale afdeling Zele-Berlare-Wichelen van de natuurvereniging vzw Durme werd evenwel positief gereageerd op de komende verharding. De natuurwaarde van de dijk betekent immers in deze omgeving geen argument om een dijkverharding af te keuren. De veiligheid bij dagelijkse woon-werk verplaatsingen met de fiets is prioritair.

Jan Maertens
afdeling Zele-Berlare-Wichelen

DAG VAN DE TRAGE WEG 2009 TE BELSELE

Op zaterdag 24 oktober wandelen we met een 20-tal deelnemers langs een deel van het trage wegennet in Belsele. We hebben vooral oog voor de aanwezige knelpunten.

Pas vertrokken en bij het begin van de Puyveldewegel botsen we op het eerste knelpunt. Vier betonnen palen verhinderen dat een deelnemer met rolstoel comfortabel de weg kan betreden. Ook voor fietsers is dit knelpunt een doorn in het oog.

Verder in de weg vinden we een duiker die belemmerd wordt door zwerfvuil.

Via de Puyveldewegel komen we in de Bosstraat en stappen naar de Dreischouwen en Weduwevoswegel. Hier heeft de stad goed werk verricht. De verstevigingen van de oevers van de langsrachten zijn natuurtechnisch aangepakt.

Zie foto.

Terug in de Eikenlaan begeven we ons naar de Stadhoudersboswegel. Het eerste deel van deze buurtweg is een 'parel' geworden door de inspanningen van de plaatselijke eigenaar en de leerlingen van EDUGO campus Glorieux. De

jongelui hebben daar een fraaie takkenwal neergezet. *Zie foto's hierboven.*

Aan de grens met de eikenweide loopt de weg op het ogenblik dood op de eikenweide *Zie foto-hieronder.* We leggen het knelpunt uit aan de

deelnemende wandelaars. De beste optie is het open maken van het origineel tracé, recht over de weide, zoals aangegeven op de buurtwegaankart.

We begeven ons op de weide en bekijken ter plaatse zowel het originele tracé als het voorstel van het stadsbestuur. Dit laatste is absoluut niet aanvaardbaar. Verschillende waardevolle landschapselementen moeten dan verdwijnen, er dienen vier bruggen aangebracht te worden. Bovendien wil men een derde ontengenen *(Zie foto's boven en onder)*.

Het origineel tracé is de beste optie, droog, gemakkelijk en met weinig kosten te verwezenlijken. ABLLO vzw en de Raaklijn zullen samen met Trage Wegen vzw dus alle mogelijke middelen gebruiken om de originele buurtweg te behouden en open te stellen.

ABLLOvzw

ILLEGALE OPHOGINGEN TE BERLARE

2009 blijkt het jaar van de illegale ophogingen van vochtige graslanden!

Zowel in de Scheldebroeken (vooral tussen Lange Wind en Schoonaardebrug) als in de Reservoirzone Donkmeer (omgeving Heykens) werden verschillende ophogingen vastgesteld en doorgegeven aan de bevoegde overheidsdiensten.

Het recept blijkt daarbij telkens weer hetzelfde... Benodigdheden: een vochtig en voor de natuur waardevol perceel grasland (liefst met echte koekoeksbloem en dotterbloem), een kraan, een bulldozer en enkele zware tractoren met grote karren.

Methode: verwijder met de kraan de vruchtbare teellaag van het perceel, graaf vervolgens op die plek een diepe put en vul die met bouwafval (kan op eenvoudig verzoek met tractoren worden aangevoerd, te bevragen bij o.a. wegeniswerken in Dendermonde en Wichelen) waarna het geheel weer met teelaarde kan worden afgedekt en effen gelegd met de bulldozer. Duur: enkele dagen of (bij voorkeur) nachten. Tip: voeg vlak voor het opdienen snelgroeiend graszaad toe en klaar is kees!

Resultaat: een verhoogd en 'verzand' grasland zonder weidevogels en zonder echte koekoeksbloem en dotterbloem. Laakbare praktijken!

Afdeling Zele-Berlare-Wichelen
Jan Maertens

**STEENDORP:
DAG VAN DE TRAGE WEG
24 OKTOBER 2009**

Ze hadden regen voorspeld. Hoe durven ze. Toch zijn er dappere fietsers vanuit Tielrode en Temse vertrokken en via allerlei kleine weggetjes (uitgestippeld door Cesar De Bruyne) komen ze uiteindelijk aan bij de sporthal van Steendorp. Ze zijn wat te laat. Blijven plakken in de sporthal van Temse zeker?

Rond half drie is er reeds een groep wandelaars vertrokken, onder begeleiding van CVN natuurgids Nine Van Hoyweghen, richting Kiep en Gelaagpark. Er zijn verschillende stops tijdens de wandeling ingebouwd. Aan de vijvers van het prachtige Gelaagpark is een tentje opgezet. Daar vertelt natuurgids Dirk Van Der Meiren ons over diersporen. Hij heeft een hoop materiaal bij om

dit te verduidelijken. Dirk is een gedreven spreker, dat is wel het minste wat we over hem kunnen vertellen. Ook Katia heeft van alles te vertellen over de zelfjes, tincturen en siropen die Igor Eeckhaut (herborist in spé) gemaakt heeft met kruiden uit dit gebied. En ...we krijgen een "voetje". De bedoeling is om bij elke halte een teentje te laten kleuren. 5 gekleurde teentjes levert een drankbonnetje op ! Kwestie van de ecologische voetafdruk wat te stimuleren ...

Ondertussen zijn de vlijtige fietsers onder begeleiding van natuurgids Gerry Heyrman van Natuurpunt ook aangekomen aan de halte. Tijd om op te stappen.

De wandeling brengt ons verder naar "Het Fazantenkot" van Wienerberger. Hier staat Jan De Ben en zijn vrienden van het ecomuseum uit Boom ons op te wachten. Wienerberger heeft zijn beste beentje voorgezet en verzamelde alle ingrediënten om stenen te bakken als demonstratiemateriaal. Dank u wel Wienerberger voor de medewerking en de gastvrijheid. Jan geeft tekst en uitleg en zijn Boomse vrienden kleuren teentjes.

De tocht wordt verder gezet langs het smalle pad naast Roomkouter- Zuid tot aan Roomkouter-Noord waar de Scouts & Gidsen Sint-Jan van Steendorp ons staan op te wachten. En dat doen ze niet zomaar ! Ze hebben een vervaarlijk speeltuig gesjord. De dapperen onder ons zijn er zonder ongelukken over geraakt. Maar de scouts hebben ook aan de innerlijke mens gedacht : lekkere kippenboutjes en drank staan op het aangeboden menu. Ook zitbanken zijn voorzien. Dit alles + een prachtig uitzicht over het recreatiepark Roomkouter-Noord maken dit tot een zeer aangename halte. Uiteraard worden hier ook weer ijve-

rig teentjes gekleurd.

En het wil maar niet regenen.

Verder gaat de tocht naar Roomkouter-Zuid. Hier mag de natuur zijn gang gaan. Dit gebied ziet er al heel anders uit dan eind 2007 toen de grond uit het Deurganckdok hier werd uitgereden. Toen was het een grote kale vlakte. Nu echter is dit een prachtig wild stukje natuur. Aan de vijver staan Dirk Lamberts en Eric Baeck van Steendorp Leefruimte. Zij vertellen hun verhaal over de strijd die een kleine groep mensen tegen de multinationals gewonnen heeft. Dit gebied werd geen stortplaats voor vervuild afval dankzij het verzet van een groepje vastbesloten dorpelingen. David en Goliath. En ze hadden toch geen groene stift bij zeker, die mannen van Steendorp Leefruimte ! Allé een blauw teentje dan maar.

Het eerste mogelijke keerpunt is bereikt. Natuurgids Helga Van Put neemt diegenen die willen terugkeren mee op sleeptouw.

De groep gaat verder rond het Fort. We zien de verzinkputten, het aquaduct, de ringgracht en de alom aanwezige natuur. We blijven even stilstaan aan het prachtige uitzicht op de cuesta. Verder gaat het richting Negenooig. De groep wordt weer gesplitst. Jan Meersman van wandelclub Temse neemt de meest fitte wandelaars mee naar de huidige klei-ontginning op het Blauwhof.

Andermaal dank aan Wienerberger die ons deze éénmalige toelating gaf en er zelfs voor zorgde dat er een ijzeren plaat over de gracht lag. Als dat geen service is ?

Nine neemt de minder fitte (?) wandelaars verder mee rond het Fort om uiteindelijk terug te keren via een klein stukje hoofdbaan en Kerkhofstraat. Aan het kapelleke wacht ons de laatste halte, maar zeker niet de slechtste. René Wittock van KWB Steendorp en Denise Vinck van KAV Steendorp vergasten ons respectievelijk op jenever en zééér lekkere en zééér hete soep. En kijk daar komen ons Blauwhofwandelaars ook terug aan ! Op deze halte worden de verdiende drankbonnetjes uitgedeeld. Ook niet onbelangrijk. Gezamenlijk gaan we de wandelweg terug naar beneden. Via de Kil, met een mooi uitzicht op het Kijkverdriet, lopen we langs de dijk terug richting sporthal. Het begint te miezeren. Zouden we onze paraplu open doen ? Nee, toch niet, het gaat al weer over. Ondertussen is het al 18 uur.

In de sporthal zijn onze vlijtige fietsers voor ons aangekomen. Zij hebben een verkorte versie genomen. We nemen het hen niet kwalijk. Ze moeten ook nog terug fietsen !

Heel de namiddag was Luc Dierickx stand by in de sporthal. Buiten zijn prachtige fotoprojecties en zijn mooie vlindercollectie stond hij ook nog in voor de verkoop van de trage wegenkaart en de groene haltekaart van de gemeente Temse. Hij gaf ook tekst en uitleg over Natuurpunt.

Deze mooie namiddag is tot stand gekomen door de samenwerking van tal van mensen (met dank voor de aangename ondersteuning aan Magda Bonnarens van de gemeente Temse). We keken en we zagen dat het goed was.

De foto's bij dit artikel zijn van Frank Van Hoorick en van de gemeente Temse.

Organisatie : Gemeentebestuur Temse, MINA-Raad en werkgroep buurtwegen m.m.v. CVN, KAV Steendorp, KWB Steendorp, Natuurpunt, Scouts- en Gidsen Sint-Jan Steendorp, Steendorp Leefruimte, Wandelclub Temse, Wienerberger NV

CVN natuurgids Nine Van Hoyweghen

ZEER ZELDZAME KEIZERSMANTEL OP OUDENBOS

Op donderdag 6 Augustus werd in een tuin op Oudenbos (Lokeren), de zeer zeldzame keizersmantel waargenomen. Deze parelmoervlinder komt hier zelden voor omdat er geen geschikte biotopen zijn in Vlaanderen. Af en toe duikt er wel eens een zwerver op en dat was op die zeer warme dag ook het geval. Deze grote oranje vlinder herkende ik meteen, vermits dit de enige potentiële parelmoervlinder is, die je in onze streken eens kan tegenkomen. Vorig jaar was hij te gast in het Heidebos in Moerbeke. Waarschijnlijk vliegt deze vlinder veel meer rond in onze omgeving, maar wordt hij gewoon niet opgemerkt. Toen we tijdens dakwerken even gingen rusten in de tuin, zag ik hem pardoos een paar rondjes zweven tussen een 5-tal mensen door. Opgewonden vroeg ik of iedereen deze opmerkelijke vlinder had gezien, maar iedereen antwoordde negatief. Als je

niet echt met vlinders bezig bent, zal je ook niet veel opmerken. Door het opwarmen van het klimaat wordt de kans groter om deze zeer prachtige vlinder tegen te komen.

De keizersmantel bezoekt algemene planten, zoals braam, koninginnekruid en distelsoorten, maar voor het grootste deel van de tijd zitten de vlinders in de boomtoppen.

De eitjes worden gelegd op boomstammen in de buurt van viooltjes. Hoewel dit de waardplant is, worden de eitjes niet op de viooltjes zelf gedeponeerd.

De jonge rupsen, die bruin en gestekeld zijn met roodachtig bruine doornen, en twee gele lengtestrepen op de rug dragen, overwinteren op boomstammen van eind juli tot in april van het daaropvolgende jaar. Na deze overwintering gaan de rupsen op zoek naar viooltjes, met o.a. ruig-, bleeksporig-, en hondsviooltje. Er is één generatie per jaar. Het verdwijnen van viooltjes en het dichtgroeien van bossen vormen de grootste bedreiging van de keizersmantel.

Jurgen Couckuyt

Zie ook de webstek : www.abllo.be

klik dan op **kalender**

C.V.N. wandelingen : De deelname is gratis. Iedereen is van harte welkom.

De wandelingen duren tussen de 2 en 3 uur.

L = Laarzen gewenst, zeker bij vochtig weer. * = Geschikt voor wagentjes.

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

zaterdag 28 november

Vzw Durme Winterwandeltocht met lantaarntjes
Met brandende lantaarntjes maken we een gezellige wandeling. Onderweg kunnen we ons af en toe warmen met een drankje rond de vuurkorf. I.s.m JNM-Durmeland.

Afspraak: 19.30 uur aan bezoekerscentrum Molsbroek

Breng je eigen lantaarn, uitgeholde biet of pompoen met een lichtje zeker mee! Woensdag 25 november zijn kinderen van 6 tot 12 jaar welkom in het bezoekerscentrum Molsbroek om zelf hun lantaarn te maken. Start 14.00 uur, einde om 17.00 uur. Meer info of inschrijven via marieke.devos@vzwdurme.be of 09 348 30 20

JNM Waasland

5e biologische en vegetarische eetaavond.

Zij verwelkomen jullie graag om 17u30 voor een aperitief. Nadien bieden zij een (h)eerlijke feestmaal aan, gevolgd door koffie met dessert. Daarna mogen jullie deelnemen aan een natuurquiz, en er wordt afgesloten met een streepje muziek. Voor de kinderen is er ruimte en materiaal om te spelen. Er is parking voor fiets en auto. volwassenen betalen 7 euro en kinderen (tot 12 jaar) 4 euro.

Dit alles gaat door in St. Carolus, Veldstraat 59 (ingang leerkrachtparking) te Sint-Niklaas. Meer info: bij Else: eetaavond@jnm.be of 0499/13 05 32

Zaterdag 5 en zondag 6 december

Oxfam-wereldwinkel Beveren

Geschenkenbeurs.

Er zijn tal van originele, eerlijke geschenkjes voor elke gelegenheid, een wijnproefstand met deskundig advies, (h)eerlijke proevertjes en een gezellige cafetaria met drankjes en hapjes.

In de bovenzaal van het Gildenhuis, Ciamberlanidreef 250 van 10u tot 17u30.

Zondag 6 december

Vzw Durme + CVN Wandeling in het Molsbroek

Een ervaren CVN-gids neemt je mee op een boeiende wandeling rondom het natuurreservaat Molsbroek. Afspraak: 14.30 uur in het bezoekerscentrum Molsbroek.

• Info: Michaël Crapoen, 09 348 30 20 of bij conservator André Verstraeten, 09 348 18 59.

• Ons Streven + CVN - Geleide natuurwandeling 'Klei en Valle'

• Klassieker op de kalender met een zeer gevarieerd traject, waarbij de mooiste stukjes natuur van Tielrode aan bod komen. Wie in 2009 met een natuurwandeling nog eens wil meestappen, is dit de laatste gelegenheid. Zeker de moeite waard.

• De deelname is gratis.

• Afspraakplaats: Durmeveer van Tielrode om 14.15 u. Info: 03 711 04 43.

Woensdag 9 december 2009

• **Hortus ter Saxon** Evolutieleer van Darwin filosofisch bekeken.

• van 20 tot 22 uur

• Geen enkele wetenschappelijke theorie beïnvloedt zo ons denken over de natuur en onszelf als Charles Darwins evolutietheorie. In de woorden van de Amerikaanse filosoof Daniel Dennett is Darwins theorie een universeel zuur, ze lijkt alles aan te tasten, ook eeuwenoude overtuigingen. Het is dan ook niet te verwonderen dat de discussies en controverses, die gestart zijn op de dag dat Darwins boek over het ontstaan van soorten werd gepubliceerd, tot op heden voortduren. Darwinistisch denken gaat evenzeer over religie, moraal, cultuur, gedrag en alles wat we als typisch menselijk beschouwen. Gaandeweg wordt duidelijk wat evolutie betekent en waarom Darwin schreef dat zijn overtuiging dat soorten kunnen evolueren bijna gelijk stond aan het bekennen van een moord.

o Organisatie: Hortus ter Saksen vzw

o Lesgever: Johan Braeckman, hoofddocent wijsgerige antropologie, UGent

o Plaats: Hoevegebouw Hof ter Saksen

o Deelname: 2,5 EUR

o Reservatie noodzakelijk via website www.hortus-ter-saksen.be of op 0473 27 60 85

Vrijdag 11 december

Vzw Durme Insectenwerkgroep - Kwis

• We iedereen nog eens warm te maken om zijn kennis te kom en testen ...laat je niet afschrikken! Afspraak: 20.00 uur in het bezoekerscentrum Molsbroek.

• Info: Patrick De Spiegeleir, 09 348 83 18.

Velt en Natuurpunt

Biowijnproefavond te Lochristi

In de bibliotheek van Lochristi. We gaan op zoek naar lekkere en gezonde wijnen voor de eindejaarsperiode. Elke wijn heeft zijn verhaal en Jean Marie De Baene, sommelier conseil aan de Wijnuniversiteit van Suze La Rousse, zal ons op deze wijnontdekkingsreis begeleiden. Bio en biodynamie worden kort toegelicht. Er worden 8 flessen voorgesteld. De wijnen zijn te koop in verschillende winkels. Er is die avond geen verkoop van de voorgestelde wijnen.

Prijs: Leden betalen 6 euro en niet-leden 10. Graag inschrijven vooraf zodat we weten hoeveel wijn er moet zijn.

Inschrijven en info: Jean Marie De Baene, E-mail: jean-marie.debaene@scarlet.be

Velt Algemene vergadering en ledenfeest.

om 19 vipruimte Red star Waasland, Watermolenstraat te Belsele. Meer info 037768689.

Zaterdag 12 december

Oxfam-Wereldwinkel Sint-Gillis-Waas

Geschenkenbeurs

Voor de vierde keer op rij organiseert Oxfam een grote alternatieve geschenkenbeurs. Een beurs met een hart voor het Zuiden. De beurs wordt opgezet in samenwerking met Broederlijk Delen, 11 11 11 comité, SOS Junglekids, Bond Zonder Naam, project Tanzania en wellicht nog anderen. Ook dit jaar voorzien we samen met BD mooie natuurstukjes voor binnen en buiten. Een stand van zaken over onze weg naar FairTradeGemeente zal zeker niet ontbreken. We verwelkomen jullie graag tussen de vele standen in onze gelegenheidstaverne voor een (H)eerlijk hapje en drankje. Ook voor de kinderen wordt gezorgd, ism Biezabijs. Deze dag willen we aan iedereen te Sint-Gillis-Waas de gelegenheid bieden een geschenk te geven van / aan het Zuiden.

van 9 tot 18u. Plaats: Bibzaal, Kerkstraat 101

Zaterdag 12 en zondag 13 december

Oxfamwereldwinkel Melsele Geschenkenbeurs.

Er zijn tal van originele, eerlijke geschenkjes voor elke gelegenheid, een wijnproefstand met deskundig advies, (h)eerlijke proevertjes en een gezellige cafetaria met drankjes en hapjes.

In Bovenzaal PC-Sabot (Parochiehuis), Grote Baan 209 van 10u tot 17u30.

Oxfamwereldwinkel Sint-Niklaas

Geschenkenbeurs

In het kader van Villa Trade

zaterdag van 15u tot 22u en zondag van 13u30 tot 21u Plaats: tent Grote Markt Oxfam-Wereldwinkel: Sint-Niklaas

Met op zondag van 11u30 tot 12u30: GRATIS aperitiefconcert met solidariteitskoor RESOLUT.

Oxfamwereldwinkel Kieldrecht

Geschenkenbeurs in de winkel.

Zaterdag van 9u30 tot 18u en zondag van 10u tot 17u

Plaats: Wereldwinkel in de Dorpsstraat Kieldrecht Voor een eerlijk geschenk is er geen betere plaats dan onze geschenkenbeurs in de winkel. We zijn het hele weekend geopend!

Zondag 13 december

Vzw Durme

Wandeling langs de Moerasput en de Oude Durme

De reservaten Moerasput en Oude Durme ontstonden beide bij de rechttrekkingen van de Durme in de periode 1932-1937 en zijn 3,5 ha groot. In de begeleiding wordt aandacht besteed aan de evolutie in de begroeiing en het beheer evenals aan het omgevende landschap van de Oude Durme.

Afspraak: om 14.00 uur aan de kade aan de Durmebrug (N446) in Waasmunster.

Info: Laarzen meebrengen. Meer info: André Verstraeten, 09/348 18 59.

Natuurpunt Waasland Noord

Wandelen langs de beste vogelkijkgebieden van de Linkeroever.

Met zijn nieuwe plassen en graslanden heeft de Linkeroever zich vrij snel ontwikkeld tot een van de betere plaatsen om vogels te observeren. Bekijk samen met onze gidsen de grote groepen ganzen en andere watervogels. Samenkomen Kerk van Kieldrecht om 14 uur.

Mee te brengen: stevige schoenen, verrekijker en eventueel telescoop.

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede zal op de kerstmarkt

van Overslag, die voor de eerste maal georganiseerd wordt, aanwezig zijn met een stand waar diverse info en snuisterijen(nestkasten, voederhuisjes, kalender 2010 van Natuurpunt, kerstkaartjes, enz...) zullen aangeboden worden aan democratische prijzen. Tevens zal er mogelijkheid zijn om op te warmen aan de gezellig brandende houtkorf met een drankje of het gekende streekbier[Gageleer] van Natuurpunt.

Afspraak: Kerkplein Overslag/Wachtebeke.

Meer info: Dirk Van Pottelberg, 09/346 95 68, dirk@heidebos.be

Hortus ter Saksen Luswandeling KESSEL (22 km)

We stappen langs de Kleine Nete en een stukje Haspengouw, zo dichtbij de Antwerpse metropool.

o Afspraak: 9.30 u - station NMBS Kessel (Lier)

o Inschrijven bij Rudy (0499 54 03 91)

Zaterdag 19 en zondag 20 december

Oxfam-Wereldwinkel Kieldrecht

Geschenkenbeurs in de winkel

Zaterdag van 9u30 tot 18u en zondag van 10u tot 17u

Plaats: Wereldwinkel in de Dorpstraat Kieldrecht

Er is geen betere plaats om een eerlijk geschenk te kopen dan onze geschenkenbeurs in de wereldwinkel. Een ruime keuze aan artisanat en voeding die geproduceerd zijn met respect voor de producent.

Zaterdag 19 december

Ons Streven - 'Leren van elkaar'

Afsluitende inventarisatie op de 'Roomkouter' in Steendorp.

Afspraakplaats: hoofdingang Fort Steendorp, Kapelstraat Steendorp om 9.00 u. Info: 03 711 04 43

Natuurpunt Zuid-Waasland zal met een infostand aanwezig zijn op de kerstmarkt te Belsele vanaf 16u rond de kerk. Nestkasten, voederkokers en de nieuwe natuurkalender kan er aangekocht worden.

Zondag 20 december

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede zal aanwezig zijn op kerstmarkt Eksaarde met een stand waar info en aangepaste artikels(nestkasten, voederhuisjes, kalender 2010 van Natuurpunt, kerstkaartjes, enz...) zullen aangeboden worden aan democratische prijzen. Tevens zal er mogelijkheid zijn om op te warmen aan de gezellig brandende houtkorf.

Afspraak: Traditionele plaats van kerstmarkt Eksaarde. Meer info: Dirk Van Pottelberg, 09/346 95 68, dirk@heidebos.be

Zondag 27 december

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede

Roofvogelwandeling

In de winter zijn er in en om de Turfmeersen verschillende roofvogels te vinden. Tijdens deze roofvogelwandeling vertellen wij u van alles over deze fascinerende dieren. U kunt tijdens de wandeling normaal gezien buizerd, torenvalk, sperwer en misschien ook blauwe kiekendief zien. Voor het geval u tijdens de wandeling iets minder roofvogels zou zien, voorzien wij voor u speciaal als troost na de wandeling enkele lekkere opwarmertjes.

Je kan de Turfmeersen het best bereiken via Wachtebeke/Moerbeke over Terwestbrug(Moervaart) voorbij kasteel Wulfsdonck. Of vanuit Lochristi/Lokeren/Eksaarde eventueel langs de Etbos, over de Zuidlede en dan nog +/- 1 Km. (volg borden "Turfmeersen").

Afspraak: om 14 uur aan de schuur van de Turfmeersen in Moerbeke-Waas
Meer informatie: Lou Roelandt, lou.roelandt@skynet.be, 09 348 70 31 of 0494 826 32

Zondag 3 januari

Natuurwandeling in het Molsbroek

Genoeg van recepties en familiebezoekjes? Kom een frisse neus halen in het Molsbroek en geniet van het prachtige winterse landschap!

Afspraak: 14.30 uur in het bezoekerscentrum Molsbroek.

Info: Michaël Crapoen, 09 348 30 20 of bij conservator André Verstraeten, 09 348 18 59.

Zondag 10 januari 2010

Hortus ter Saksen

Luswandeling ASSE-AFFLIGEM (25,7 km – GR128)

Glooiend landschap, gewijde rust rond de abdij van Affligem en stille landelijke

charme op een boogscheut van Brussel... daarvoor moet je in het Pajottenland zijn.

o Afspraak: 9.30 uur op de parking van het NMBS-station van Asse.

o Inschrijven bij Freddy (0475 92 34 84)

Bijdrage voor alle tochten: 1,25 euro per persoon of 2,5 euro per gezin.

Wandelafstanden liggen telkens tussen 20 en 25 km.

Zaterdag 16 januari

Ons Streven - 'Leren van elkaar'

Grasduinen, inventariseren, natuurbeleving,... vaste ingrediënten voor deze activiteit, welke dit jaar zich focust op het 'Meulenbroek' en omgeving in Temse.

Afspraakplaats: inkom Scheldebad in het Scheldepark, Kasteelstraat in Temse om 9.00 u. Info: 03 711 04 43.

Zondag 24 januari

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel

Traditioneel is de eerste activiteit van het jaar onze polderwandeling in de omgeving van het Panneweel.

Samen met onze gidsen wandel je door de Rode Moerpolder en de Turfbankenpolder en ga je op zoek

naar de verschillende soorten roofvogels die je hier rond deze tijd van het jaar kan waarnemen. Met een

beetje geluk presenteert er zich zelfs een blauwe kiekendief. Na de wandeling lekker nagenieten met een

kom soep in het Natuurhuis.

Samenkomen om 14 uur aan het Natuurhuis Panneweel, krekeldijk 2 te Meerdonk.

Zaterdag 20 februari

Ons Streven - 'Leren van elkaar'

Grasduinen, inventariseren, natuurbeleving,... vaste ingrediënten voor deze activiteit, welke dit jaar zich focust op het 'Meulenbroek' en omgeving in Temse.

Afspraakplaats: inkom Scheldebad in het Scheldepark, Kasteelstraat in Temse om 9.00 u. Info: 03 711 04 43.

Kom kennis maken met het Heidebos te Moerbeke en natuarpunt Moervaart-Zuidlede.

Op Zondagnamiddagen 22 en 29 november zullen bestuursleden van Natuarpunt Moervaart-Zuidlede aan ingang 1 van het Heidebos aanwezig zijn om bezoekers een antwoord te geven op al hun vragen ivm. de werking van de lokale vereniging die volledig steunt op vrijwilligers, en waarom zij er zich belangeloos voor inzetten. Afspraak: Ingang 1 van Heidebos tussen 13.30u en 17.00u . Niet bij hevige regen!! Meer info: Dirk Van Pottelberg, **09/346 95 68**,

Schaatsen in de Turfmeersen te Moerbeke: van december tot februari 2010

Vorig jaar nog eens een winter uit de goeie ouwe tijd, honderden mensen kwamen schaatsen naar de Turfmeersen. Deze winter opnieuw schaatsen? Als het deze winter voldoende hard vriest, mag er geschaatst worden op de Moereloop in de Turfmeersen. Natuarpunt vraagt wel respect te hebben voor de natuur en de dieren in de Turfmeersen en is niet verantwoordelijk voor eventuele ongevallen.

Meer informatie: Lou Roelandt, tel. 09 348 70 31, 0494 826 32, lou.roelandt@skynet.be
<http://www.heidebos.be>

'Leren van elkaar' nummer 3: een voltreffer. Op naar de 4de editie!

2009, de Roomkouter in Steendorp en 'Leren van elkaar', een initiatief van milieuwerkgroep Ons Streven, bracht maandelijks een toffe groep mensen bij elkaar, waarbij heel wat kennis werd gedeeld. Deze 3de editie is, tot hier toe, de meest succesvolle geworden, zowel op vlak van het aantal deelnemers, als op het vlak van verscheidenheid aan waarnemingen. Extra interessant was uiteraard de ontwikkeling van de flora op de aangevoerde brakke grond, afkomstig van het Deurganckdok. Er ontwikkelden zich zoutminnende planten zoals Zulte en Heen. **Wie dit jaar nog eens mee op pad wil, kan mee aansluiten op zaterdag 19 december 2009 vanaf 9.00 u. We spreken af aan de ingang van Fort Steendorp, Kapelstraat Steendorp.**

Het 'Meulenbroek' en omgeving in Temse.

Ook in 2010 blijft Ons Streven de huidige formule van 'Leren van elkaar' handhaven. Na de 'Roomacker' in Tielrode (2007), het 'Klein broek' van Elversele (2008) en de 'Roomkouter' in Steendorp (2009), spitsen we onze aandacht op de kerngemeente Temse. We richten onze zintuigen op het in ontwikkeling zijnde 'Meulenbroek' en de nabije omgeving. Dit gebied ligt tussen het Scheldepark en het Schausselbroek, ook twee zeer interessante biotopen. Noteer alvast volgende data in jullie agenda:

zaterdagen 16 januari, 20 februari, 20 maart en 17 april telkens om 9.00 u.

vrijdagen 21 mei, 18 juni, 16 juli, en 20 augustus telkens om 19.00 u.

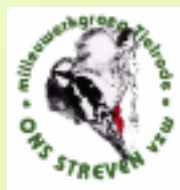
zaterdagen 18 september, 16 oktober, 20 november en 18 december telkens om 9.00 u.

We spreken af aan de **ingang van het Scheldebab**, gelegen in het Scheldepark van Temse (er is voldoende fietsenstalling). De deelname is gratis en staat open voor alle geïnteresseerden.

Tijdens elke activiteit worden alle waarnemingen genoteerd en nadien verwerkt en doorgestuurd naar alle deelnemers.

Raadpleeg gedurende het lopende kalenderjaar geregeld de kalenderbijlage, je kan er ook deze activiteit telkens in terug vinden.

Hopelijk tot op een van onze volgende wandelingen en bedenk dat het nooit te laat is om iets bij te leren.

MASSALE BELANGSTELLING VOOR HET STROPERSBOS

Samen met aanpalende groengebieden vormt het Stropersbos, met zijn **300 hectare**, het op één na **grootste boscomplex in Oost-Vlaanderen**. Het ligt gespreid over de gemeenten Stekene en Sint-Gillis-Waas. Het bos is momenteel in volle ontwikkeling. De huidige naaldbossen, akkers en monotone graslanden evolueren stilaan naar een mengeling van boskernen, open plekken, struwelen en schrale graslanden.

Wat valt er te beleven?

Het Stropersbos is doorweven met een netwerk van grachten. Die dienden in het verleden om de grond te ontwateren zodat er economisch interessante bomen konden groeien zoals grove den, lork, douglasspar en fijnspar. Deze bomen horen eigenlijk niet thuis in een nat bos. Zij bieden nu plaats aan inheemse soorten zoals els en vogelkers.

Vroeger was dit gebied een mozaïek van elzenbroekbos, heide en heischraal grasland. Deze biotopen zijn vandaag heel zeldzaam in Europa. In 2006 startte het Agentschap Natuur en Bos (ANB) in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) een natuurinrichtingsproject.

Dit project heeft met behulp van enkele menselijke ingrepen, het oorspronkelijke landschap weer in ere hersteld. Om dit te realiseren kreeg het Stropersbos financiële steun van Europa via het LIFE fonds.

Dat LIFE-project Stropersbos loopt op zijn einde, wat niet ongemerkt voorbij ging!

Op 15 november 2009 kwamen honderden natuurliefhebbers naar het informatief en recreatief wandelfeest in samenwerking met de VLM en Natuurpunt Waasland Noord.

<http://www.stropersbos.be>

<http://www.panneweel.be>

ABLLOvzw

**NOVEMBER, MIDDEN
HERFST EN ALLERHEILIGEN.
HET KERKHOF IS WEER
VOL LEVEN.**

Ik ben een trouwe bezoeker van het kerkhof, ik werk er en ik ben er dus iedere werkdag.

Ik ken er de rust en ik ken er de mensen die er wonen en ik praat met de andere trouwe bezoekers.

Deze bezinningsplaats blijft een raadsel, een toevlucht, een plaats welke respect uitstraalt.

Ook vele planten en dieren houden van de stilte die er heerst, een stilte vol leven.

De namen op de zerken illustreren een vroeger (en heden?)'zijn', een stuk lokale geschiedenis.

We kennen ze, weten wat ze deden en ze komen soms terug in quizvragen, ze herleven dan.

Allerheiligen is weer voorbij en het kerkhof werd getooid met duizenden bloemen, een kleurenpalet.

Als de verwelking komt en de stilte weerkeert, ben ik weer alleen samen met die andere trouwe bezoekers.

Jef

**HEIDE + BOS = HEIDEBOS
EEN UITSTAP NAAR MOERBEKE**

29 augustus 2009, 9.00 u., afspraak aan het Durmeveer van Tielrode. Het is zonnig en de voorspellingen zijn gunstig, zoals al gans deze schitterende zomer van dit jaar.

15 genietters bestijgen hun stalen ros om te vertrekken richting Moerbeke en dit onder leiding van Ons Streven. Met een gezapig tempo wordt er rondgekeken en gekeuveld over de prachtige Durmevallei. In Lokeren wacht onze bezemwagen (met Walter) ons op om ons te verrassen met een gekoeld drankje, onze eerste stopplaats.

De oude spoorwegdijk (Mechelen-Terneuzen) leidt ons daarna verder voorbij Daknam tot in Eksaarde waar we onze picknick kunnen nuttigen in een gezellige drankgelegenheid, de sfeer zit er duidelijk in.

Het is gids en conservator Daniël Acke die ons opwacht aan de ingang van het Heidebos. We zijn klaar voor een boeiende, verrassende tocht. Het onderwerp van de dag gaat over het beheer van het **Heidebos, een gebied van 260 ha groot**, dat mede dankzij Europese subsidies, er al ingrijpende veranderingen heeft ondergaan. Het **Heidebos is immers een Europees erkend 'habitatgebied'**. De grootste zorg blijft het oprukken van de

Amerikaanse vogelkers (bospest in de volksmond), die intensief moet bestreden worden om de typische heide in stand te behouden. Om het gebied gedeeltelijk open te houden wordt de hulp van **14 Galloweerunderen** *[zie foto onder]* ingeroepen. **Ze houden bijvoorbeeld het verbossen tegen doordat ze zich gaan schuren tegen jonge boompjes, die dan op die manier afbreken.**

Een oud vliegveld laat de verschillende kwaliteit van beton zien, door de Duitsers aangebracht of door de (duurzame) Belgen. Een aantal planten vragen onze aandacht. We vinden hier onder andere Muizenoor, Valse salie

en Muskuskaasjeskruid en natuurlijk Struikheide in opmars. Ook zijn heel wat delen 'overwoekerd' met Adelaarsvaren. Dit probeert men in te dijken door de grond af te plaggen, een systeem waarbij men de bovenlaag volledig verwijdert.

Tijd om terug huiswaarts te keren, maar niet zonder een tussenstop om nog een lekkere pint te pakken. 't Was weer een dag geweest om in te kaderen.

INSECTEN OP HOTEL, RAAR MAAR WAAR.

De winter staat voor de deur en het insectenleven valt nagenoeg stil. We kruipen allemaal wat meer binnen (en dichter bij elkaar) en genieten van de knusse warmte in ons veilig stulpje. Tijd misschien om eens een 'insectenhotel' te bouwen, snel in elkaar gestoken en een ware hulp voor de op zoek zijnde solitaire bijen en zweefvliegen. Deze insecten kennen een 'eenzaam' bestaan en leggen hun eitjes in gaatjes in de voegen van muren en vermolmd hout, iets wat in onze directe levensomgeving minder en minder te vinden is. Dus neem wat plankjes, stenen, houtblokken, begin gaatjes te boren en hang of zet je hotellekje ergens op een zonnig, zuiders plekje, zodat je volgende zomer een levensechte documentaire kunt volgen in je eigen tuin.

BONK, BONK, BONK.

3 x bonk x 2 wielen = 6 schokken. Dat is het resultaat bij de recent aangebracht verkeersdrempels op de Durmedijk (cf. Tielrode - Elversele). Deze schoktherapie wordt ten stelligste afgeraden door iedere specialist, zowel voor mens als voor rijwiel. Mensen zien wel in dat deze situatie niet heilzaam is en kiezen voor een

nieuwe, alternatieve sluiptegwag naast de drempels. En of ze gelijk hebben. De bedoeling van dit initiatief is het afremmen van snelheidsduivels en fietsterroristen, maar het is zeker twijfelachtig of deze 'bonkbonders' de juiste oplossing is. Beter zou zijn om het asfalt te verwijderen over een strook van een aantal meters en deze te vervangen door een, voor een 'gewone' fiets, geschikte kiezelweg. Bezint eer ge begint!

"DE SYMBIONTEN" OVERTUIGD WINNAAR VAN DE QUIZ "KEN JE T(H)IELRODE?"

Tielrode: "De symbionten" zijn overtuigd winnaar geworden van de quiz "Ken je T(h)ielrode ?", die voor de zesde maal werd ingericht door de Milieuwerkgroep Ons Streven vzw. De ploeg bestaande uit Omer De Rijck, Annemie van de Velde, Helga van Put en Marcel D'hondt was te sterk voor de 10 andere ploegen die meedongen naar de titel "slimste ploeg ter wereld wat betreft de kennis over Tielrode". De ploeg "Vier op een wei" (Geert Flamand, Ben Meersman, Koen De Clercq en Joël Tassent) eindigde knap tweede. De derde plaats werd gedeeld door de ploeg De Nonkeltjes Maten (Eliane, Sien Steels, Karel Van Gaver, en Gina) en de gedoodverfde favoriet – de ploeg Tielrode" met Roger Troubleyn, Jozef Van Goethem, Andre Van Goethem en Hugo Maes.

De quiz werd opnieuw in goede banen geleid door de ervaren quiz-master, Ronny De Keyzer, en zijn jury bestaande uit Erna de Graef, Ludo Boel en Herman de Cock. De organisatie had voor enkele nieuwigheden gezorgd met onder meer **een zoekopdracht in het Groene Waasland** (het gezamenlijke tijdschrift van de Wase natuur- en milieuverenigingen) en geluidsvragen. Omdat het de zesde editie was, werden –bij wijze van retrospectieve– een aantal vragen uit de vorige edities opnieuw

aan de ploegen voorgeschoteld. Dat deze quiz bijdraagt aan de zorg voor het erfgoed van het dorp, blijkt uit de talrijke reacties op de oproep van de quizmaster om roepnamen en bijnamen van Tielrodenaren adoor te spelen. Op dit moment bezit Ronny de Keyzer reeds uit een lijst van ruim 380 bij- en roepnamen van bekende Tielrodenaren. Bovendien werden enkele mooie foto's uit de oude doos gebruikt bij een vraag over oude dorpszichten.

De quiz zal volgend jaar zoals de traditie het wil opnieuw georganiseerd worden op 10 november – de vooravond van Wapenstilstand.

Bij het begin van de Quiz werd een minuut stilte gehouden bij het overlijden van Adrienne Cant, moeder van Hubert en Maria Goossens, en schoonmoeder van Godelieve Vinck. (Regelmatig deelnemers aan de quiz voor "Nest" (Landelijke Gilde) en "Vrouwen met Vaart" (KVLV).

Adrienne werd 91 jaar en baatte samen met haar man Albert, **de herberg "Ons Streven"** uit. Deze herberg vormde de thuisbasis van de milieuwerkgroep bij zijn ontstaan. Mede door de gastvrijheid van Albert en Adrienne, groeide "Ons Streven" uit tot de grote vereniging die het nu is.

De naam van de Milieuwerkgroep refereert nog steeds naar de warme thuis die door Albert en Adrienne geboden werd.

WAAR BLIJFT DIE TUNNEL NU?

De Antwerpenaar heeft de Lange Wapperbrug afgeschoten 60% tegen 40% voor. Als alternatief werd oa door de actiegroep stRaten-Generaal een tunnel voorgesteld (ARUP/SUM-tracé). Nu zijn we 1 maand later. Ook rond die tunnel is het stil. Merkwaardig.

Wel wordt de Liefkenshoektunnel naar voren geschoven. Maak hem **tolvrij** en zorg voor een **betere aansluiting**. Ook de term **rekening-rijden** kwam aan bod.

Naakte cijfers uit het verkeersonderzoek van het Havenbedrijf van Antwerpen uit 2006. [zie figuur rechts]

In de omgeving van Antwerpen heeft men een "cordon" gemaakt en de nummerplaten van alle passerende vrachtwagens gefilmd en daarna afgelezen.

Als men een nummerplaat leest op de E17, en ongeveer 3 kwartier later registreert men diezelfde nummerplaat op de E19 richting Breda, dan betekent dit dat een vrachtwagen (met die betreffende nummerplaat) van de E17 rechtstreeks naar de E19 rijdt.

Op woensdag 21 juni 2006 zijn deze tellingen uitgevoerd voor zwaar vrachtverkeer tussen 5 en 23 uur. Je vindt de resultaten op bijgaand kaartje.

Walt valt hieruit af te leiden?

TWEE belangrijke verkeersstromen van zwaar doorgaand verkeer vallen op:

E17 <---> E19 noord (7000)

E17 <---> E313 Boudewijnsnelweg (5800)

Voor deze 2 zware stromen is een noordelijke sluiting van de kleine Ring ideaal gesitueerd. De Liefkenshoektunnel ligt te noordelijk. Dit is **GEEN** pleidooi voor een Lange wapper, **wel voor een nieuwe tunnel (bv ARUP/SUM)**.

Merk op dat de doorgaande stromen waarvoor Liefkenshoektunnel wel goed gelegen is, zeer beperkt zijn

E34 <---> A12 noord (500)

E34 <---> E19 (1000)

Een betere aansluiting. Als dat betekent optimaliseren van bestaande wegen, is dit positief: de E34 omvormen tot autosnelweg, de kruispunten op de Kennedylaan en de R4 West ongelijkgronds maken

Maar een aantal instanties halen opnieuw de idee van een Grote Ring boven. Het verkeer ver van Antwerpen houden: de miserie naar het Waasland verschuiven.

De Wase burgemeesters (Beveren, Sint-Niklaas,...) hebben terecht hierop reeds gereageerd en hun eigen Waas voorstel opnieuw in de verf gezet: parallelwegen aanleggen en een "lokale" verbinding naar het havengebied voorzien. Een extra noord-zuid verbinding in het Waasland voor **doorgaande** verkeersstromen is niet nuttig. Men moet trouwens de Waaslanders niet verwijten **NIMBY** (*niet in mijn achtertuin*) te zijn. Alsof het Waasland al niet genoeg te verteren heeft: een overvolle E17, de E34, de Waaslandhaven met al zijn (milieu-)problemen. En straks ook nog die parallelwegen erbij...

Offert het Waasland niet meer dan genoeg op!!

Tolvrij of rekening-rijden? : De Liefkenshoek-tunnel tolvrij maken, kost geld. De Vlaamse overheid moet dit betalen. De (veel te noordelijk gelegen) Liefkenshoektunnel gratis maken zal veel meer auto's lokken, maar of dat de files aan de Kennedytunnel **veel** zal doen afnemen, is zeer de vraag, **zeker als de Kennedytunnel gratis blijft**.

En weegt die meerkost van tolvrij maken op tegen de (eventuele) ontlastingseffecten?

Rekening-rijden is een betere optie (minstens voor vrachtverkeer). Maak de Liefkenshoektunnel gratis en de Kennedytunnel en de nieuwe Scheldetunnel betalend met een tarief afhankelijk van plaats en tijdstip (drukke).

Conclusie :

**Optimaliseer de bestaande wegen
Bouw een nieuwe Scheldetunnel
maar op de goede plaats.**

Voer Rekening-rijden in voor vrachtverkeer

Ring-comité

ENERGIEPRIJS TOEGEKEND AAN LOKERSE ARCHITECTEN VOOR PASSIEFWONING

In vorige nummers van 't groene wasland werd de bouw van een passiefhuis besproken. De verantwoordelijke architecten hebben hiervoor een prijs gekregen.

<http://www.fab-arch.be/awards/nl/index.php>
<http://www.blaf.be/>

De aannemer was Frank Haentjes uit Waasmunster. Trouwens deze aannemer heeft ook het houten skelet gebouwd van de Stobalenwoning in Temse.

Belgische Prijs voor Architectuur & Energie 2009 Laureaten gekend

De Koninklijke Federatie van Architectenverenigingen van België (FAB) en Electrabel GDF-Suez organiseren tweemaal per jaar de Belgische Architectuur & Energie Prijs (vroegere Awards van de Belgische Architectuur & Energie).

De prestigieuze uitreiking van de editie 2009 had plaats op woensdag 28 oktober 2009 in Bozar te Brussel. In aanwezigheid van meer dan 850 personen, waaronder prominenten uit de politieke, bouw- en culturele wereld, sponsors en architecten ontvingen drie laureaten een Architectuurprijs en twee een Energieprijs met een daaraan verbonden prijzengeld van 5.000 €. Bovendien werden er nog 4 speciale vermeldingen en 3 nevenprijzen toegekend.

Belgische Energieprijs

Categorie Eengezinswoningen:

Architecte Ines Camacho uit Brussel voor een dubbelwoning te Schaerbeek

Blaf Architecten (Barbara Oelbrandt) uit Lokeren voor een vrijstaande woning te Asse

Categorie Niet-Residentieële gebouwen: Schellen architecten uit Bonheiden voor het kantoorgebouw van Bayer uit Diegem.

ONDERTEKEN HET MANIFEST 'OPENRUIMTE ADEMRUIMTE'

Open ruimte is in Vlaanderen een schaars goed. Gezonde lucht ook. In geen enkele andere Europese regio liggen wegen, woonwijken en industrie zo kriskras door elkaar. Nergens is het wegennet zo dicht of is het tekort aan zuivere lucht, bossen, natuur en open landschappen zo nijpend. In geen enkele andere regio is de nood aan een weldoordachte ruimtelijke ordening zo groot.

Toch gaat de aanslag op de open ruimte in Vlaanderen onverminderd voort. **Elke dag verdwijnt er 7,5 hectare open ruimte onder asfalt, steen en beton.** Dat is de oppervlakte van 11 voetbalvelden. Dag in, dag uit.

We hebben duidelijk nood aan ruimte. Aan ademruimte.

Toch raakt Vlaanderen niet geleerd. Nieuwe projecten, het ene al ambitieuzer dan het andere, verdringen mekaar om het licht te zien: nieuwe wegen, bredere ringwegen, grotere havens, groeiende luchthavens, bredere kanalen, extra bedrijventerreinen, bijkomende verkavelingen...

<http://gi.bblv.be/manifest-openruimte-ademruimte>

Projecten uit het Waasland : De Wase Grote Ring en het Saefthingedok (verdwijnen van DOELdorp)

ABLLOVZW

HET FONDS DUURZAAM AFVAL- EN ENERGIEBEHEER LANCEERT EEN NIEUWE PROJECTOPROEP

Het Fonds Duurzaam Afval- en Energiebeheer wil duurzame en innovatieve projecten rond afval- en energiebeheer in het Vlaams Gewest ondersteunen.

Het Fonds werd opgericht door Indaver nv, Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw en het Actiecomité ter beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en in het Waasland (Ablo vzw) en wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

De voorbije drie jaar verleende het Fonds financiële ondersteuning aan een brede waaier van initiatieven voor een totaalbedrag van bijna 380.000 euro.

Een vierde projectoproep wordt nu gelanceerd. De oproep richt zich op projecten die een aantoonbaar, blijvend milieurendement inzake energie- en/of afvalbeheer beogen. Voorkeur

gaat daarenboven uit naar projecten die vernieuwend zijn, een multiplicatoreffect hebben en totstandkomen in een innovatief partnerschap

De oproep richt zich dit jaar op twee categorieën van projecten: projecten met een focus ruimer dan het lokale vlak kunnen een steun van maximaal 25.000 euro per project ontvangen, projecten met een **lokale focus ontvangen 2.500 euro** per project.

In het totaal is 150.000 euro beschikbaar. Kandidaturen kunnen worden ingediend tot 15 februari 2010. De specifieke selectiecriteria per categorie vindt u op de website van de Koning Boudewijnstichting www.kbs-frb.be of via het contactcentrum op 070-23 30 65.

ABLLOvzw

Veel belangstelling voor de stro-leemwoning te Haasdonk op de openklimaathuizendag

BELVAL-EN-ARGONNE, VAN DE MIDDELEEUWEN TOT 2009

In het noorden van Frankrijk, tussen Reims en Verdun, ligt de Argonne-streek.

Veel Vlaamse natuurliefhebbers bezoeken die regio omwille van de uitzonderlijke natuurwaarden. Centraal in de Argonne vind je de vijvers van Belval, een schatkamer van biodiversiteit. Op 7 juli werd Natuurpunt voor 55% eigenaar van ruim 203 ha vijvers en bossen in Belval. Samen met drie Franse partners, die samen voor 45 % eigenaar werden, wil Natuurpunt de vijvers in hun oude glorie herstellen.

In de 13e eeuw werden er in de Argonne tientallen vijvers aangelegd ten behoeve van de visvangst. Het gebruik van deze vijvers gaf vaak aanleiding tot allerlei disputen. Eeuwen later werd er rond één van deze vijvers weer strijd geleverd, gelukkig met een happy end! Het relaas van maanden onderhandelen over de vijver van Belval!

Een beetje geschiedenis

Het waren vooral de monniken die in de Middeleeuwen de visvijvers in de Argonne creëer-

den, ondiepe vijvers die 's winters regelmatig leeg gelaten werden om de vissen, karper, Snoek, Zeelt en voorn, te 'oogsten'. Deze vis diende om het vrijdagse vleesverbod te omzeilen en werd gedeeltelijk uitgevoerd.

De vijver van Belval werd vermoedelijk in de 13^e eeuw aangelegd en wordt dus al eeuwenlang gebruikt voor (extensieve) visteelt. In de winter laat men daarbij het water uit de vijver geleidelijk weglopen waarbij al de vis zich verzamelt in de middengeul. Eerst met grofmazige netten en dan met steeds fijnere mazen wordt de vis uit de geul gesleept, gesorteerd naar soort en grootte, en in bassins gestockeerd. Tot midden vorige eeuw gebeurde de tijdelijke opslag bij Belval in een klein vijvertje dat het toponiem 'les Carpières' draagt. In jutezakken werd de karper dan, met paard en kar, naar het station van Givry vervoerd. Voor het transport worden nu speciaal uitgeruste vrachtwagens gebruikt.

Met regelmatige tussenpauzes liet men de vijver een jaar lang droog staan, onder andere om de ophoping van slijk tegen te gaan. Omwonenden konden dan een stukje van de vijver huren om er aan landbouw te doen. Dit leidde vaak tot allerlei discussies tussen deze gebruikers en de adellijke eigenaar. Zo gebeurde het wel eens dat deze zijn vijver al weer liet vol lopen met water terwijl de oogsten nog niet binnen waren!

Relicten met natuurwaarde

Deze getuigen van de Middeleeuwen zijn nu van een erg grote natuurwaarde, en dit in een streek waar de landbouw ook al een spoor van vernieling achter laat. Rond de ondiepe vijvers, meestal niet meer dan 1 à 1,5 meter diep, bevinden zich brede rietkragen met vaak ook mooie verlandingszones met wilg, Els en, rond Belval, ook interessante broekbossen met Zomereik.

Voor de vele natuurliefhebbers die ooit de Argonne bezochten was Belval ongetwijfeld één van de grootste trekpleisters. Een uurtje vogels kijken van op de straat stond steeds garant voor een pak mooie waarnemingen. Zwarte wouw, Grote karekiet, Visarend, Wouwaap, Bruine kiekendief... lieten er zich bewonderen terwijl vanuit de immense rietkragen de misthoorn van de Roerdomp weerklonk en de Waterral een beste imitatie van een gekeeld varken ten beste gaf... Zowel Kraanvogel als Visarend ondernamen al broedpogingen. Er zijn sporadisch broedgevallen van Porseleinhoen, Kwak, Cetti's zanger... Belval herbergde in de jaren 80 van vorige eeuw zelfs één van de enige broedgevallen van Roodhalsfuut in Frankrijk. De vijver is een belangrijk foerageergebied voor de Zwarte ooievaar die in de omliggende bossen broedt. Er overwinteren grote aantallen Kraanvogels en Grote zilverreigers en ook de imposante Zeearend is er vaak in de winter te zien. De waarde van het gebied blijkt verder uit de aanwezigheid van Ringslang, Kamsalamander, Wilde kat, Das, Grote vuurvlieder, diverse soorten libellen, ...

Deze biodiversiteit zorgde er voor dat de vijvers van Belval, Etoges en Grande Rouillie (Givry) samen

aangeduid werden als 'Site d'Importance communautaire' (SIC FR2100335, 279 ha, Habitatrichtlijn) en de vijvers van Belval en Etoges bovendien als 'Zone de Protection Speciale' (ZPS FR2112003, 227 ha, Vogelrichtlijn). Bovendien maken deze vijvers deel uit van het internationale Ramsar netwerk.

Natuur bedreigd

De consternatie was dan ook groot toen bleek dat de nieuwe eigenaar die de vijver aankocht in 2007 het niet zo nauw nam met de natuurwaarden. Zijn toekomstideeën strookten absoluut niet met de doelstellingen van het Natura 2000 netwerk. Omdat in Frankrijk eigendom heilig is lieten de overheden eerst maar betijen. Na een pak brieven om deze wantoestand aan te klagen kwam er reactie, eerst schoorvoetend, later, onder zachte dwang, met meer overtuiging. Bij Natuurpunt kreeg ondertussen het stoutmoedige plan om te trachten zelf de vijver aan te kopen langzaam vorm.

In mei 2008 plantte de eigenaar maïs op één van de twee grote vijvers. Door de tegenkantingen die hij, ongetwijfeld tot zijn verrassing, ondertussen ondervond stelde hij de vijver in juni weer te koop, toen nog tegen een onrealistisch hoge vraagprijs. Daarop volgden maanden van overleg tussen ener-

Omdat kennis belangrijk kan zijn heeft Natuurpunt Studie op www.waarnemingen.be ook al een invoerpagina aangemaakt voor waarnemingen in de Argonne: <http://argonne.observado.org>. Gebruik ze, het kan van belang zijn!

zijds de overheden die bereid waren te subsidiëren namelijk Région Champagne Ardenne, DIREN (Direction de l' Environnement, nu DREAL) en l'Agence de l' Eau Seine Normandie en anderzijds de verenigingen LPO (Ligue pour la protection des Oiseaux), Conservatoire du Patrimoine Naturel de Champagne-Ardenne (CPNCA) en niet in het minst Natuurpunt. Gelukkig was ook de gemeente Belval bereid mee in het avontuur te stappen, een, zoals later zou blijken, erg belangrijk signaal naar de diverse overheden toe!

De aankoopakte voor de 203 ha vijver en omringende bosgordel werd uiteindelijk op 7 juli 2009 getekend. Natuurpunt wordt daarbij met 55 % de hoofdeigenaar, samen met de LPO (33%), de gemeente Belval (8 %) en de Conservatoire (4 %). Ruim 80 % van de aankoopsom wordt gesubsidieerd, de rest moet ingebracht worden door de verenigingen, een moeilijke maar geen onmogelijke opdracht. Een eerste mailactie bracht al engagementsverklaringen voor in totaal 95.000 euro op!

En de toekomst?

Nu de aankoop gerealiseerd is wacht de uitdaging van het beheer van dit grote gebied. Het beheer-

plan zal uitgewerkt worden in overleg tussen de vier eigenaars. Er wordt gekozen voor het verderzetten van de eeuwenoude praktijk van extensieve visteelt, uiteraard met strengere randvoorwaarden wat betreft natuurbehoud. Vanzelfsprekend wordt jacht op waterwild gebannen maar om schadeclaims te vermijden zal er wel nog beheersjacht op Everzwijn nodig zijn. Er zijn plannen voor een kijkhut, geleide wandelingen en nog veel meer.

Er rest dus nog veel werk maar het belangrijkste is toch dat Natuurpunt er mee voor gezorgd heeft dat dit unieke gebied, waarmee zoveel van de leden een speciale band hebben, vanaf nu een volledige bescherming geniet. Met dank aan iedereen die meehielp aan het welslagen van deze toch wel ongewone realisatie!

Giften blijven uiteraard erg nog steeds erg welkom op het rekeningnummer 293-0212075-88 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met vermelding 'gift project 1410 Belval'.

MOOIESTE NATUURPLEKJE VAN BERLARE

De sociaal-culturele vereniging 'Passar' (het vroegere Vakantiegenoegens) heeft een stek aan de rand van de Reservaatzone Donkmeer van vzw Durme (omgeving Brielstraat) uitgekozen als 'mooiste natuurplekje' van Berlare. Dit kadert in het jaarthema 'Buur Natuur' van Pasar.

90 KM EXTRA RIJDEN DOOR "VERKEERD" DOCUMENT

Een pakjesbezorger belt aan om een kartonnen doosje te bezorgen. *Aha de zending is er!* Maar zoekend naar het gepaste afleverdocument, valt zijn frank.

Het document ligt nog in Gent.... Ik zal er vlug omrijden....Want zonder een handtekening op dat document word ik niet betaald.

Hij had wel een **niet conform dubbel** bij.

Na wat scanwerk, knippen en plakken, en een afdruk, kon ik mijn handtekening kwijt : bewijs van ontvangst-
lederéén was content. Blijkbaar ook de firma.

Eén vraag bleef bij mij toch hangen: *Hoeveel verloren km's worden er zo niet gereden door te strakke bureaucratie of andere kafka-toestanden?*

GC

A.B.L.L.O. vzw

Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en in het Waasland:

Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas

Secr. Erik Rombaut,

Stationsstraat 126,

9170 Sint-Gillis-Waas.

© + fax 03/770 71 47

erik.rombaut@scarlet.be

www.abllo.be

ONS STREVEN vzw

Milieuwerkgroep Tielrode :

B.A. Heymanstraat 92,

9140 Tielrode.

©03/771 20 92 of 03/711 04 43

www.onsstreven.be

info@onsstreven.be

DE RAAKLIJN

Vereniging voor kwaliteit van de leefomgeving te Belsele:

F. De Beleyr, Kleemstraat 89,

9111Belsele. ©03/722.07.62

firmin.de.beleyr@telenet.be

www.deraaklijn.be

RING-COMITÉ (= Actiecomité

Neen aan de Grote Ring)

Gilbert Cant, Perstraat 88,

9120 Haasdonk © 03/775.19.31

haasdonk.com@gmail.com

www.haasdonk.com

Vriendenkring NATUUR- HUIS PANNEWEEL

Jan DHollander

Bergstraat 25,

9170 De Klinge

© 03/770.64.26

info@panneweel.be

www.panneweel.be

ECOTEST

Milieuvereniging gemeente Temse:

Negenoostraat 3, 9140 Steendorp

© 03/774 22 57

DURME vzw

www.vzwdurme.be

info@vzwdurme.be

►Afdeling Lokeren-Moerbeke- Sint-Niklaas-Stekene:

Domien Van Parys

Molsbergenstraat 1,

9160 Lokeren

© + fax 09/348 30 20.

andre.verstraeten@scarlet.be

►Afdeling Zele - Berlare - Wichelen :

Jan Maertens,

Dijkstraat 182,

9240 Zele,

© 052 / 45 31 41

donk@vzwdurme.be

NATUURPUNT

►Afdeling Hamme

Frans Van Havermaet,

Rijbunder 1,

9220 Hamme,

© 052/471893

frans.van.havermaet@telenet.be

► Waasland NOORD

Marc Bogaerts, Bormte 24

9190 Stekene, © 03/779.89.31

voorzitter@panneweel.be

www.natuurpunt.be/waaslandnoord

► Zuid-Waasland

Liliane Verbeke, Cauwergburg 15

9140 Temse,

© 03/771.17.43

www.natuurpunt-zuid-waasland.be

► Moervaart-Zuidlede

Dirk Van Pottelberg

Spelonckvaart 38, 9180 Moer-

beke-Waas & 09/346 95 68

dirk@heidebos.be

www.heidebos.be

WASE IMKERSBOND :

Willy Devriese,

Drie Lindekens 48,

9120 Beveren

© 03/755 15 65

waseimkersbond@telenet.be

V.E.L.T.

Vereniging voor Ecologische Leefwijze en Tuinieren

Temmermans Marc

Watermolendreef 126

9100 Sint-Niklaas

marc.temmermans@telenet.be

J.N.M.

Jeugdbond voor Natuur en Milieu

►afdeling Waasland

Else Vandaele

Kiekenhaag 67

9190 Stekene

© 03 789 09 06 / 0499 13 05 32

elsevandaele@gmail.com

www.jnm.be/waasland

►afdeling Durmeland,

De Brauwer Neleke

Driesstraat 105

9240 ZELE

© 052/44 88 38 © 0498/77 49 70

debrauwer_neleke@scarlet.be

www.jnm.be/durmeland

VOGELBESCHERMING VLAANDEREN

Schuttershof 14, 9100 Nieuw-kerken, Sint-Niklaas.

Jan Rodts ©03/296 26 80

info@vogelbescherming.be

www.vogelbescherming.be

HOF TER SAKSEN

Arboretum & groendienst

©03/775 28 51 Haasdonkbaan

101, 9120 Beveren

HORTUS TER SAKSEN vzw

August De Boeckstraat 17, 9120

Beveren. © 03/755.23.26

C.V.N. Centrum voor natuur en

milieueducatie -regio Waas

D. De Roose,

Schauselhoekstraat 18,

9140 Temse, © 03/771.49.24

Druk in de Weer

Forelstraat 35,

9000 Gent

Tel. 09 224 29 14

info@drukindeweer.be

'T GROENE WAASLAND

Hoofredactie Dirk Hylebos - Fortenstraat 99
9250 Waasmunster - 052/46 30 51
Boekhouding Maarten Geeraerts - buitenstraat 68
9170 Sint-Gillis tel 03/234 08 13
rek. nr. 000-1709871-52
Vormgeving en coördinatie : 🍏 Maria Van de Vyver 🍏
🍏 Gilbert Cant 03/775 19 31 🍏
e-mail : groene.waasland@gmail.com
Abonnement 7 EURO Oplage 1400 exemplaren

't groene waasland verschijnt in januari,
maart, mei, september en november.

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift 't groene waasland kan dit
* door **7 EURO** over te schrijven naar 't groene waasland op het nr **000-1709871-52**
met vermelding abonnement 't groene waasland 2010
en is dan tevens 'toegetreden' lid van de regionale vzw ABLLO.
*of via een contactadres van één of andere vereniging, die U vindt op de vorige bladzijde

Inhoud:

- 2 ...Woordje hoofdredacteur .....Dirk Hylebos
- 3 ...Oproep: JNM Durmeland wordt 25! .....JNM Durmeland
- 3 ...Biozaden. ....Velt
- 4 ...Ga voor een gifvrije tuin.. ....Velt
- 4 ...Gebrom bij de post. ....Velt
- 5 ...Photovoltische panelen een duurzaam energiebron. ....Velt
- 6 ...Herinrichting van dorp Sint-Gillis-Waas .....ABLLOvzw
- 8 ...Veilig fietspad gevraagd aan de N47 Zele-Grembergen. ....Vzw Durme
- 10 Dag van de trage weg 2009 te Belsele. ....ABLLOvzw
- 11 Illegale ophogingen te Berlare. ....Vzw Durme
- 12 Steendorp: dag van de trage weg 24 oktober 2009. ....CVN
- 14 Zeer zeldzame Keizersmantel op Oudenbos. ....Vzw Durme
- 15 Kalender
- 19 Natuur opnieuw in trek! Massale belangstelling voor het Stropersbos. ....ABLLOvzw
- 20 Heide + bos = Heidebos. Een uitstap naar Moerbeke .....Ons Streven
- 22 Insecten op hotel, raar maar waar en Bonk, bonk, bonk .....Ons Streven
- 23 "De symbionten" overtuigd winnaar van de Quiz "ken je t(h)ielrode?" .....Ons Streven
- 24 Waar blijft die tunnel nu? .....ABLLOvzw
- 26 Energieprijs toegekend aan Lokerse architecten voor passiefwoning. ....
- 26 Onderteken het manifest 'openruimte ademruimte' .....ABLLOvzw
- 27 Het fonds duurzaam afval- en energiebeheer lanceert nieuwe projectoproep. ABLLOvzw
- 28 Belval-en-Argonne, van de Middeleeuwen tot 2009. ....
- 30 Mooiste natuurplekje van Berlare. ....Natuurpunt
- 30 90 km exta rijden door "verkeerd" document .....GC

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift, 29ste jaargang - nr 5; november 2009 - nr **162**

verantwoordelijke uitgever : Willy Van Overloop, Eikenlaan 13, 9111 Belsele

REDACTIE : Liliane Verbeke (foto's),
Marc Temmermans, Jenny De Laet, Jef
Verspecht, Michaël Crapoen, Jos Beyers, Dirk
Hylebos, Gilbert Cant (foto's).

Alle teksten voor het volgend nummer moeten
binnen zijn **vòòr 15 december 2009** via E-mail-adres :
groene.waasland@gmail.com of schriftelijk bij Gilbert
Cant, Perstraat 88, 9120 Haasdonk